

POSTANOWIENIE

7 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 7 grudnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Fundacji [...] w G.
przeciwko T. spółce akcyjnej w W., A.K. i N.C.
o nakazanie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej T. spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 27 maja 2022 r., V ACa 421/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego T. spółki akcyjnej w W. na rzecz powoda 3060 (trzy tysiące sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami wynikającymi z art. 98 §1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku, w następstwie uwzględniania apelacji pozwanej T. SA w W. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z 10 maja 2021 r. w punkcie I. o tyle tylko, że z treści oświadczenia, do złożenia którego zobowiązana została pozwana wyeliminował zdanie: [...] (punkt 11.1), zaś w pozostałym zakresie oddalił jego apelację (punkt III), pozostawiając tym samym zobowiązanie tej pozwanej do złożenia w terminie miesiąca od dnia uprawomocnienia się wyroku oświadczenia o treści: [...].

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwana T. S.A. w W. wskazała przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłącznie podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15,

niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Pozwana nie wykazała, by zaskarżony wyrok był dotknięty tego rodzaju nieprawidłowościami. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podał, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 1914; dalej-„Prawo prasowe”), polegającym na uznaniu, że pozwany nie dochował należytej staranności i rzetelności przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych, zwłaszcza sprawdzenia zgodności z prawdą uzyskanych wiadomości na temat informacji o nieprawidłowościach występujących w [...], podczas gdy autorzy spornych materiałów prasowych podczas tworzenia reportażu oparli się na wielu wymienionych przez skarżącego źródłach. Ponadto do oczywistego naruszenia tego przepisu doszło, zdaniem skarżącego, przez przyjęcie, że naruszenie dóbr osobistych powódki przez pozwanego było bezprawne wskutek uzależnienia przez Sąd Apelacyjny oceny spełnienia tej przesłanki od tego, czy stawiane powódce zarzuty są zgodne z prawdą, gdy tymczasem wykazanie przez pozwaną prawdziwości informacji zawartych w materiale prasowym naruszających dobra osobiste nie jest jedyną przesłanką do wykazania braku bezprawności naruszenia dobra, gdyż wyłącza ją także fakt, iż materiał prasowy został przygotowany przy zachowaniu należytej staranności i rzetelności dziennikarskiej. Oczywistego naruszenia wskazanego przepisu skarżący upatrywał również w tym, że za publikacją spornych materiałów prasowych przemawiał ważny interes społeczny polegający na konieczności poinformowania opinii publicznej [...], a informacje przedstawione w materiałach prasowych były zebrane z dochowaniem należytej staranności i rzetelności przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych, zaś wykazanie przez dziennikarza, że przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych działał w obronie społecznie uzasadnionego interesu oraz wypełnił obowiązek zachowania szczególnej staranności i rzetelności, uchyla bezprawność działania dziennikarza.

Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Apelacyjny nie przyjął, że wyłączną przesłanką uchylenia bezprawności działania pozwanej może być przeprowadzenie dowodu prawdy w odniesieniu do zachowań przypisanych powódce w publikacji. Odmienne ocena wynika wprost z motywów przedstawionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, w których Sąd Apelacyjny wyraźnie odwołał się do poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale składu siedmiu sędziów z 18 lutego 2005 r., III CZP 53/04 (OSNC 2005, nr 7-8, poz. 114), zgodnie z którym wykazanie przez dziennikarza, że przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych działał w obronie społecznie uzasadnionego interesu oraz wypełnił obowiązek zachowania szczególnej staranności i rzetelności, uchyla bezprawność działania dziennikarza, a następnie poddał ocenie dochowanie tych wymagań w przedmiotowej sprawie i uznał, podobnie jak Sąd pierwszej instancji, że nie zostały one dochowane.

Skarżący nie wykazał również oczywistego naruszenia art. 24 § 1 k.c. w związku z art. 12 ust. 1 pkt 1 Prawa prasowego wskutek dokonania przez Sąd Apelacyjny oceny, że przy przygotowaniu spornego materiału nie dochowano szczególnej staranności i rzetelności dziennikarskiej. Kwestia staranności i rzetelności działań dziennikarzy przygotowujących program telewizyjny podlega ocenie na podstawie zebranego materiału dowodowego. Z motywów zaskarżonego wyroku wynika, że oparcie się przez pozwanego na wymienionych przez niego źródłach poddane zostało przez Sąd Apelacyjny ocenie w kontekście wypełnienia w ten sposób obowiązku dochowania staranności i rzetelności dziennikarskiej. Zważywszy, że w spornej publikacji stronie powodowej przypisano naganne zachowanie polegające na [...], Sąd Apelacyjny, za Sądem pierwszej instancji, w kontekście tego właśnie przekazu oceniał, czy oparcie się na wskazywanych przez pozwanego źródłach wypełniało obowiązek przewidziany w art. 12 ust. 1 pkt 1 Prawa prasowego. Wielość tych źródeł nie może samodzielnie przemawiać za oczywistością skargi kasacyjnej. Dokonana przez Sądy ocena wartościująca wskazywane przez pozwanego źródła jako uprawniające do przypisania powódce w publikacji określonych zachowań, ocenionych jako naruszające jej dobra osobiste, została poczyniona wnikliwie, a wyprowadzone z tej oceny konkluzje o niedochowaniu obowiązków staranności i rzetelności nie pozwalają wnioskować o

oczywistym naruszeniu w ten sposób art. 24 § 1 k.c. w związku z art. 12 ust. 1 pkt 1 Prawa prasowego.

Nie sposób w konsekwencji uznać, że wykazana została oczywista zasadność skargi kasacyjnej wiązana przez stronę skarżącą z nieprawidłowym przyjęciem bezprawności jej działania, skoro jak wskazuje, za publikacją materiału przemawiał ważny interes społeczny. Jak słusznie zauważa sam skarżący nie jest bezprawne, w rozumieniu art. 24 § 1 k.c., opublikowanie materiału prasowego naruszającego dobra osobiste, a zawierającego informacje nieprawdziwe, jeżeli dziennikarz, działając w obronie uzasadnionego interesu społecznego, zachował szczególną staranność i rzetelność przy zbieraniu i wykorzystaniu tego materiału. Jednakże ustalenie przez Sąd Apelacyjny, że jeden ze stawianych powódce zarzutów był prawdziwy, nie uzasadnia wniosku, iż w interesie społecznym leżało publikowanie również informacji nieprawdziwych, przy których zbieraniu i wykorzystaniu w reportażu nie dochowano szczególnej staranności i rzetelności dziennikarskiej.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

(K.L.)

[ał]

